

Päiväys
27.6.2022

Diaarinumero
20391/03.04.04.04.20/2021

JULKINEN KUULUTUS

Vaasan hallinto-oikeuden päätös vesilain mukaisessa valitusasiassa

Kuulutuksen julkaisupäivä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla

27.6.2022

Päätöksen tiedoksisaantipäivä

Hallintolain 62 a §:n 3 momentin mukaan päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä julkaisemisajankohdasta.

Päätöksen tiedoksisaantipäivä on **4.7.2022**.

Asia

Vaasan hallinto-oikeuden päätös 27.6.2022 nro 751/2022, valitus vesitalousasiassa, laiturin rakentaminen Salajärven rantaan, Lahti.

Luvan hakijat

Jarmo Untola, Matti Anttila, Anneli Meriheinä, Hannele Anttila-Salo ja Eija Riikonen

Kuulutuksen ja päätösasiakirjan nähtävilläpito

Tämä kuulutus ja päätösasiakirja pidetään nähtävillä **27.6.2022 – 3.8.2022**

Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla osoitteessa:

<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/index/hallinto-oikeudenkuulutukset/paatoskuulutukset.html>

Muutoksenhakuohjeet

Ohjeet valituksen tekemiseen löytyvät kuulutetun päätöksen muutoksenhakua koskevasta osasta sekä siihen liitetystä valitusosoituksesta. Valitusaika päättyy **3.8.2022**.

27.06.2022

Dnro 20391/03.04.04.04.20/2021

Asia Valitus vesitalousasiassa

Muutoksenhakija [REDACTED]

Luvan hakijat Jarmo Untola, Matti Anttila, Anneli Meriheinä, Hannele Anttila-Salo ja Eija Riikonen

Päätös, johon on haettu muutosta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto 18.2.2021 nro 53/2021

Asian aikaisempia vaiheita

[REDACTED] ovat 26.9.2017 vireille panemassaan hakemuksessa hakeneet vesilain mukaista lupaa hakijoiden ja neljän muun Kirjussaassa sijaitsevan kiinteistön yhteiskäyttöön tulevan puurakenteisen ponttonilaiturin rakentamiseen.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on 26.3.2018 antamallaan päätöksellä 48/2018/2 myöntänyt [REDACTED] luvan laiturin rakentamiseen Salajärven rantaan omistamansa kiinteistön [REDACTED] edustalle Ruuhijärven osakaskunnan hallinnoiman Ruuhijärven yhteisen vesialueen ja vesijätön 532-408-876-1 alueelle sekä pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittavaan noin 115 m²:n kokoiseen osaan Ruuhijärven osakaskunnan hallinnoimasta vesialueesta Lahden kaupungissa. Laiturin kokonaispituus saa olla enintään 26 metriä ja leveys 2,4 metriä. Laiturissa saa olla enintään 6 venepaikkaa.

Vaasan hallinto-oikeus on 25.10.2019 antamallaan päätöksellä numero 19/0209/2 kumonnut Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätöksen ja palauttanut asian aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi.

Hallinto-oikeuden päätöksen perusteluissa on todettu muun ohella seuraavaa:

Hakemuksessa tarkoitetun laiturin etäisyys poukaman [REDACTED] rannasta on lähimmillään noin 20 metriä.

Tässä tapauksessa hankkeesta saatava hyöty on yksityistä, kuuden Kirjussaaressa mökin ja kiinteistön omistajien veneilyn ja veneiden säilytysmahdollisuuksien parantumisesta saatavaa hyötyä. [REDACTED] omistama kiinteistö on voimassa olevassa rantayleiskaavassa osoitettu kokonaisuudessaan yksityiseksi venevalkama-alueeksi, eikä kiinteistöllä myöskään sen pieni koko huomioon ottaen voida katsoa olevan muuta käyttöä kuin veneilymahdollisuuden järjestäminen Kirjussaaressa sijaitsevalle kiinteistölle. Tähän nähden ja kun otetaan huomioon myös Salajärven suuret vuotuiset vedenkorkeuden vaihtelut sekä katselmuksella tehdyt havainnot alueen olosuhteista, laiturihankkeesta saatava hyöty on [REDACTED] kulkuyhteyden ja kiinteistön käytön parantumisen kannalta arvioitava suhteellisen merkittäväksi. Muiden laiturin tulevien käyttäjien saamaa hyötyä ei voida arvioida erityisen merkittäväksi siitä syystä, että he eivät ole luvan hakijoina eikä heillä saadun selvityksen mukaan tällä hetkellä ole sopimukseen tai rasitteeseen perustuvaa oikeutta käyttää [REDACTED] omistamaa kiinteistöä Kirjussaareen kulkemiseen.

Asiakirjoista saatavan selvityksen ja hallinto-oikeuden katselmuskäynnillä tehtyjen havaintojen perusteella suunniteltu laiturirakennelma siihen liittyvine puomeineen, ja erityisesti niiden käyttämisen vaatima alue, sijoittuisivat niin lähelle kiinteistön [REDACTED] ranta-alueella, että hakemuksessa tarkoitettu laiturin ja sen käyttäminen aiheuttaisivat varsin merkittävää haittaa ja rajoitteita kiinteistön [REDACTED] etelän- ja luoteenpuoleisen rannan käyttämiselle. Kun otetaan huomioon, mitä edellä on todettu hankkeesta saatavista hyödyistä ja toisaalta siitä aiheutuvista haitoista, ei hakemuksessa tarkoitettua hankkeesta saatavaa hyötyä voida pitää huomattavana siitä aiheutuviin menetyksiin nähden. Näin ollen lupaa ei ole voitu myöntää hakemuksessa tarkoitettulle hankkeelle sellaisenaan.

Hanketta voitaisiin sinänsä lupaviranomaisen tai hallinto-oikeuden toimesta muuttaa, mutta kun otetaan huomioon, että hankkeen tarkoituksena on toteuttaa kuusi venepaikkaa alueelle, hallinto-oikeus katsoo, että luvan myöntäminen hankkeelle suunnitellulle sijoituspaikalle käytännössä edellyttää hakemuksen olennaista muuttamista. Hankkeen tarkoitusta ei voida pelkästään laiturirakennelmaa tai sen sijoituspaikkaa vähäisesti muuttamalla toteuttaa, joten lupaa hakemuksessa tarkoitettulle hankkeelle sellaisenaan tai muutoin kuin olennaisesti muutettuna ei ole voitu myöntää, ja aluehallintoviraston päätös on tämän vuoksi kumottava. Siihen nähden, mitä edellä on todettu erityisesti [REDACTED] kiinteistön käyttämismahdollisuuksista, ei lupahakemusta kuitenkaan ole syytä hallinto-oikeudessa hylätä, vaan asia on palautettava aluehallintovirastolle uudelleen käsiteltäväksi. Hakijoille on aluehallintovirastossa varattava tilaisuus ilmoittaa, haluavatko he jatkaa hakemustaan ja samalla täydentää hakemustaan joko muuttamalla hankkeen tarkoitusta ja hakemusta sitä vastaavalla tavalla, tai hakemusta siten, että

laituri toteutetaan suunniteltua lyhyempänä ja kauempana [REDACTED] kiinteistön rannasta. Hakemusta voidaan samalla tarvittaessa täydentää muilla toimenpiteillä, kuten esimerkiksi ruoppauksella.

Hakemuksen täydentäminen

[REDACTED] ovat 17.2.2020 täydentäneet hakemustaan ja samassa yhteydessä ilmoittaneet hakijoiden vaihtumisesta, laiturin siirrosta sekä laiturin muodon ja venepaikkojen sijainnin muuttumisesta. Hakemusta on edelleen täydennetty 9.3.2020 ja 1.4.2020.

Valituksenalainen päätös

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on myöntänyt Jarmo Untolalle, Matti Anttilalle, Anneli Meriheinälle, Hannele Anttila-Salolle ja Eija Riikoselle luvan laiturin rakentamiseen Salajärven rantaan kiinteistön Oso 532-408-25-92 edustalle Lahden kaupungissa 17.2.2020 ja 9.3.2020 jätettyjen täydennysten mukaisesti. Aluehallintovirasto on lisäksi myöntänyt hakijoille pysyvän käyttöoikeuden hanketta varten tarvittavaan 120 m²:n kokoiseen osaan Ruuhijärven osakaskunnan hallinnoimasta Ruuhijärven yhteisestä vesialueesta ja vesijätöstä 532-408-876-1 Lahden kaupungissa.

Hankkeesta ja myönnetystä vähäisestä pysyvästä käyttöoikeudesta ei ennalta arvioiden aiheudu vesilain mukaan korvattavaa edunmenetystä. Luvan saajan on noudatettava vesilain säännöksiä ja lupamääräyksiä 1–9, jotka kuuluvat seuraavasti:

1. Laituri on rakennettava 17.2.2020 päivättyyn täydennykseen liitettyjen piirustusten Asemapiirros yhteislaituri Oso 532-408-25-92 venepaikoille (1:500) ja Pohjapiirros yhteislaituri Oso 532-408-25-92 venepaikoille mukaisesti. Laiturirakennelman pituus vesialueella saa olla enintään 22 m. Lisäksi laiturin ulkopäähän saa sijoittaa kolme enintään 6 m:n mittaista puomia veneiden kiinnitystä varten. Kulkusillan leveys saa olla enintään 1,5 m ja laiturin 3,15 m pitkän ulkopään leveys enintään 8,0 m. Laiturissa saa olla enintään 6 venepaikkaa.
2. Laituria on käytettävä siten, että siitä aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa ja häiriötä.
3. Veden samentumista aiheuttavia laiturin asennustöitä ei saa tehdä 15.5.–31.8. välisenä aikana.

Jos töitä tehdään vesialueen ollessa jäässä, on kohdat, joissa työn vuoksi jäätä on rikottu tai jään kantavuus on huonontunut, merkittävä asianmukaisesti.

4. Luvan saajien on selvitettävä alueella mahdollisesti olevat johdot ja kaapelit. Työ on toteutettava näitä vaurioittamatta.
5. Töiden päätyttyä rakennuspaikat on saatettava asianmukaiseen ja maisemallisesti hyväksyttävään kuntoon.

6. Laituri on pidettävä asianmukaisessa kunnossa.

7. Hanke on toteuttava olennaisilta osiltaan neljän vuoden kuluessa siitä lukien, kun tämä päätös on tullut lainvoimaiseksi. Muuten lupa ja myönnetty käyttöoikeus raukeavat.

8. Töiden aloittamisesta on etukäteen ilmoitettava kirjallisesti Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

9. Hankkeen valmistumisesta on 60 päivän kuluessa ilmoitettava kirjallisesti aluehallintovirastolle, Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueelle ja Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Valituksenalaisen päätöksen perusteluja

Hankkeen tarkoitus ja muutos

Laiturin rakentaminen on tarpeen Kirjussaassa sijaitsevien kiinteistöjen liikennöinnin järjestämiseksi. Luvan saajat ovat aiemmin käyttäneet kiinteistöä [REDACTED] veneiden säilyttämiseen. Matalan rannan käyttäminen veneiden lastaamiseen ja veneillä kulkuun on vaikeaa ja laiturilla helpotetaan veneilyä. Alkuperäisen hakemuksen mukaan laituri olisi sijoittunut kiinteistön [REDACTED] edustalle. Täydennyksessä esitetyn hakemuksen muutoksen mukaisesti laituri siirtyy kiinteistön Oso 532-408-25-92 edustalle, noin 10 m alkuperäistä suunnitelmaa etelämmäksi.

Alkuperäisen hakemuksen mukainen laituri oli kokonaispituudeltaan 26 m ja siinä oli kuusi venepaikkaa, kolme laiturin kummallakin puolella. Täydennyksessä korjatun suunnitelman mukaisen laiturin pituus vesialueella on noin 22 m ja siinä neljä venettä säilytetään laiturin päässä (venepuomien pituus 6 m) ja kaksi venettä laiturin sivuilla. Laituriin siis tullaan suoraan, eikä tarvitse koukata laiturin sivuitse, jolloin veneilyyn tarvittavan vesialueen laajuus supistuu aiemman suunnitelman mukaisesta.

Kun otetaan huomioon kaavan mukaisten venevalkama-alueiden koko ja sijainti, kyseisen lahtialueen mataluus ja lahden voimakas kasvittuminen, ei laiturille ole löydettävissä soveltuvampaa sijaintia, ainakaan ilman erittäin huomattavia ruoppaustoimenpiteitä.

Oikeudet ranta-alueeseen

Luvan saajilla on valtakirjaan perustuva oikeus ranta-alueen kiinteistön omistajalta laiturin sijoittamiseen kiinteistölle Oso 532-408-25-92 venevalkamaksi osoitetulle paikalle. Luvan saajilla on rasitteeseen tai sopimukseen perustuva oikeus käyttää luvan mukaista kiinteistöä Kirjussaareen kulkemiseen.

Ruuhijärvi-Salajärven ranta-asemakaavan mukainen venevalkama kiinteistöllä Oso 532-408-25-92 on tarkoitettu kortteleiden 21, 23 ja 24 yhteiskäyttöön. Rakennuspaikat ovat tällä hetkellä rakentamattomia. Venevalkamassa on tilaa myös kortteleiden 21, 23 ja 24 venepaikoille, mikäli kyseisille kortteleille jatkossa rakennetaan. Luvittava laituri ei estä venevalkaman kaavan mukaista käyttöä.

Käyttöoikeuden myöntäminen

Luvan saajien omistamien kiinteistöjen Sadinranta 532-408-8-52 (0,000200/7,229100), Kirjuskolo 532-408-8-62 (0,000300/7,229100), Kirjusranta 532-408-8-63 (0,002400/7,229100) ja Salakivi 532-408-8-54 (0,000300/7,229100) osuus 932,2 ha:n suuruisesta Ruuhijärven yhteisen vesialueen ja vesijätön 532-408-876-1 alueesta on 3 740 m². Laiturin tarvitsema käyttöoikeusalue on noin 120 m². Luvan saajille voidaan vesilain 2 luvun 13 §:n 2 momentin nojalla myöntää käyttöoikeus yhteiseen vesialueeseen.

Hankkeesta saatava hyöty

Laiturin rakentaminen on tarpeen Kirjussaassa sijaitsevien kiinteistöjen liikennöinnin järjestämiseksi. Luvan saajien laiturin kohdalla 0–1,5 m:n syvyysalue Inspire-aineiston perusteella ulottuu yli 60 m:n päähän rantaviivasta. Salajärven vedenpintaa ei säännöstellä, joten vedenpinnankorkeus vaihtelee vuodenaikojen kuluessa suuresti. Uusi laituri helpottaa ja parantaa luvan saajien venesäilytystä, lisää turvallisuutta sekä selkeyttä liikennöintiä matalalla lahtialueella.

Luvan saajat ovat jo käyttäneet kiinteistön [REDACTED] ranta-alueita veneidensä säilyttämiseen. Tällöin veneliikenne tapahtui kiinteistön [REDACTED] editse. Uuden laiturin myötä liikenne kiinteistöllä [REDACTED] tulee vähenemään ja siirtymään [REDACTED] Oso 532-408-25-92 puolelle. Koska laiturilla on kuusi venepaikkaa, ei veneliikenteen määrässä tapahdu muutosta nykyiseen verrattuna. Näin ollen veneliikenteestä kiinteistölle [REDACTED] aiheutuva haitta vähenee.

Hankkeesta aiheutuvat menetykset

Laiturin rakentamiseen liittyvistä töistä saattaa aiheutua lyhytaikaista, ohimenevää samentumista hankealueen läheisyydessä. Lupamääräyksellä 3 on rajattu veden samennusta aiheuttavat työt virkistyskäyttöajan ulkopuolelle. Hankkeen toteuttaminen ei vaikuta Hautasaaren luonnonsuojelualueeseen. Rakennustyöt tulee aina tehdä vesilain 2 luvun 7 §:n mukaisesti siten, että vesialueelle ja vesiluonnolle aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Töiden suorittamisesta mahdollisesti aiheutuva ja välittömästi ilmenevä edunmenetykset on viivytyksettä korvattava vahinkoa kärsineelle.

Laituri ja sen käyttö voi haitata tai rajoittaa [REDACTED] etelään suuntautuvan ranta-alueen käyttöä. Luvan saajien

esittämän laituripaikan etäisyys kiinteistön [REDACTED] rajalta on lähes 30 m. Aluehallintovirasto arvioi, että haitta on pienempi kuin aiemman suunnitelman mukaisesta laiturista aiheutunut vastaava haitta, tai haitta, joka syntyy veneliikenteestä kiinteistöltä [REDACTED]

Vesienhoitosuunnitelma

Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelman vuoteen 2021 mukaan Salajärven ekologinen tila on luokiteltu tyydyttäväksi ja tavoitteena on hyvän tilan saavuttaminen viimeistään vuonna 2021. Vesienhoitosuunnitelmaan liittyvässä toimenpideohjelmassa Salajärven kohdistetut toimenpiteet liittyvät suuren rehevöityneen järven kunnostuksen suunnitteluun. Laiturin rakentaminen ei vaikuta haitallisesti vesienhoitosuunnitelman tavoitteiden saavuttamiseen.

Kaavoitus

Hanke ei ole alueella voimassa olevan Iso-Kukkasen, Salajärven ja Ruuhijärven rantayleiskaavan tai Ruuhijärvi-Salajärven ranta-asemakaavan vastainen. Kiinteistöjen [REDACTED] ja Oso 532-408-25-92 alueelle on molempiin kaavoihin merkitty yksityinen venevalkama-alue (LV-1). Venevalkama-alueeksi merkityn kaavavarauksen pituus kiinteistöillä on noin 40 m.

Intressivertailu

Vaasan hallinto-oikeus katsoi asiakirjoista saatavan selvityksen sekä katselmuskäynnillä tehtyjen havaintojen perusteella, että Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämän luvan mukainen laiturirakennelma siihen liittyvine puomeineen, ja erityisesti niiden käyttämisen vaatima alue, sijoittuisivat niin lähelle kiinteistön [REDACTED] ranta-alueetta, että hakemuksessa tarkoitettu laituri ja sen käyttäminen aiheuttaisivat varsin merkittävää haittaa ja rajoitteita kiinteistön etelän- ja luoteenpuoleisen rannan käyttämiselle. Yhdelle kiinteistölle myönnettävän suhteellisen merkittävän hyödyn ei luparatkaisun mukaisena voitu katsoa olevan huomattava siitä aiheutuviin yksityisiin menetyksiin nähden.

Intressivertailun lähtökohta on aiemmasta hakemustilanteesta muuttunut hakijoiden sekä laiturin sijainnin ja käytön muuttumisen myötä. Yhdenkin kiinteistön olosuhteiden parantumisesta saatu hyöty arvioitiin Vaasan hallinto-oikeuden katselmuksessa suhteellisen merkittäväksi. Nyt neljän kiinteistön sekä vuokrasopimuksen tehneen kiinteistön laiturista saama hyöty kulkuyhteyden ja viiden kiinteistön käytön parantumisen kannalta voidaan arvioida vähintäänkin merkittäväksi. Laituripaikan etäisyys kiinteistön [REDACTED] rajalta on lähes 30 m ja se siirtyy aiemman suunnitelman mukaisesta sijainnista noin 10 m kauemmaksi kiinteistön [REDACTED] rannasta. Venepaikat sijoittuvat uudessa suunnitelmassa laiturin päähän, jolloin laiturirakennelma siihen liittyvine puomeineen ja erityisesti

niiden käyttämiseen vaadittava alue pienenee aiemman hakemuksen mukaisesta ja laiturista aiheutuvat haitat naapureille pienenevät.

Edellä mainitut seikat huomioon ottaen hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

██████████ on vaatinut, että päätös kumotaan ja hakemus hylätään.

Vaatimuksensa perusteluina muutoksenhakija on esittänyt muun ohella seuraavaa:

Hakijoille on myönnetty lupa rakentaa laiturirakennelma kiinteistön 532-408-25-92 edustalle. Myönnetyn laituripäätöksen taustalla on Vaasan hallinto-oikeuden 25.10.2019 antama päätös numero 19/0209/2, jolla hallinto-oikeus on kumonnut Etelä-Suomen aluehallintoviraston 26.3.2018 antaman päätöksen numero 48/2018/2 ja palauttanut asian uudelleen käsiteltäväksi.

Hakemuksessa, joka on tullut vireille 3.4.2020, on haettu lupaa uuden laiturirakennelman toteuttamiseksi. Hakemuksen liitteenä esitetyn laituripiirustuksen mukaan rakennettava laituri olisi pituudeltaan 25,50 metriä (venepuomien kanssa 31,5 metriä) ja leveydeltään 8 metriä. Nyt suunniteltu laituri on kokonaispituudeltaan käytännössä yhtä pitkä kuin liian pitkäksi todettu ensimmäisen suunnitelman mukainen laituri. Veneitä laiturin on tarkoitettu tulevan neljä suoraan laiturin päähän ja kaksi laiturin sivuille. Laiturin sivuille sijoitettuna olevat veneet leventävät laiturin kokonaisleveyttä noin kolmella metrillä, laiturin kokonaisleveyden ollessa noin 10 metriä (veneiden ollessa kytkettynä laiturin sivuille).

Laiturin sijoituspaikka olisi lupahakemuksen liitteenä olevan havainnekuvan mukaisesti noin 5–10 metriä kauempana muutoksenhakijan omistamasta kiinteistöstä ██████████ Hallinto-oikeuden 25.10.2019 antaman päätöksen mukaan hanketta ei voida toteuttaa suunniteltua lyhyemmällä laiturilla, eikä sijoituspaikkaa vähäisesti muuttamalla. Nyt on annettu lupa 5,5 metriä pidemmälle laiturille kuin ensimmäisellä luvalla. Lisäksi laiturin sijoituspaikka on käytännössä sama kuin ensimmäisen luvan mukaisesti rakennetulla laiturilla olisi tullut olemaan. Kyse on kosmeettisesta laituripaikan siirrosta, jolla ei ole käytännön vaikutusta laiturin kiinteistölle ██████████ aiheuttamaan haittaan.

Valituksen liitteenä 1 oleva havainnekuva laiturin sijoituspaikasta todentaa sen, että laituri on tarkoitettu toteuttaa käytännössä samaan paikkaan kuin ensimmäisen luvan mukainen laituri. Valituksen liitteenä 2 oleva havainnekuva osoittaa luvan saaneen laiturirakennelman olevan käytännössä identtinen aikaisemmin virheellisesti luvan saaneen laiturirakennelman kanssa. Valituksen liitteenä 4 olevassa kirjelmässään muutoksenhakija on todennut, että laiturihanke olisi kohtuuton ██████████-kiinteistön käytön kannalta.

Hanke aiheuttaisi haittaa kesäpaikkana käytettävän kiinteistön viihtyvyyteen, toiminnallisuuteen ja rauhaan. Myös kesäpaikan rahallinen arvo laskisi.

Uusi myönnetty lupa ei sisällä hallinto-oikeuden luvan myöntämiselle asettamia edellytyksiä laiturirakennelman olennaisista muutoksista, vaan uusi lupa on myönnetty vähäisillä kosmeettisilla ja kiinteistölle [REDACTED] aiheutuvaan haittaan vaikuttamattomilla muutoksilla tehtynä.

Lupaa on lisäksi perusteltu sillä, että laiturirakennelma palvelisi kaikkia luvanhakijoita paremmin kuin ensimmäinen lupa, jossa hakijoina olivat ainoastaan [REDACTED]. Hakijoiden määrää on tarkoituksellisesti kasvatettu, jotta hakemus ja lupa saadaan näyttämään siltä, että saavutettu hyöty olisi suurempi kuin aiemmalla luvalla saatu hyöty. Tosiasiassa tilanne on täysin sama kuin ensimmäisen luvan aikana. Kaikki nyt virallisina luvanhakijoina esiintyvät henkilöt olisivat yhteneväisesti käyttäneet myös edellisen luvan perusteella rakennettavaksi aiottua laituria. Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiö on aloittanut toimet Sala- ja Ruuhijärven vedenkorkeuden nostamiseksi. Hanke on tarkoitus toteuttaa 2.12.2019–15.11.2022 välisenä aikana.

Hankkeella on tarkoitus saada keskivedenkorkeus maltillisesti nousemaan ja samalla saada alimpia vedenkorkeuksia nostettua merkittävästi. Tämä tarkoittaa sitä, että hakijoiden aiemmin esittämä väite siitä, että vedenpinnan loppukesäinen laskeminen hankaloittaa huomattavasti nyt olemassa olevien venepaikkojen käyttöä, tulee hankkeen myötä poistumaan, koska loppukesällä vesi ei enää laske kuten aiemmin. Hankkeen tarkoituksena on nostaa vuotuista alivedenkorkeutta Salajärnessä keskimäärin 32–48 cm. Uuden laiturin rakentamiselle poistuu näin ollen myös vedenpinnan korkeusvaihteluilla perusteltu syy.

Asian käsittely hallinto-oikeudessa

Vaasan hallinto-oikeus on antanut valituksen tiedoksi julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja valitus on pidetty nähtävillä Vaasan hallinto-oikeuden verkkosivuilla. Vaasan hallinto-oikeus on samassa yhteydessä varannut asianosaisille, joita asia erityisesti koskee, mahdollisuuden vastineen antamiseen.

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on vastineessaan todennut antaneensa ensimmäisestä kyseiseen venevalkamaan suunnitellusta laiturista lausunnon, jonka mukaan suunnitelman mukaisesti toteutettuna hanke ei vaaranna vesienhoidon tavoitteiden toteutumista. Yhteislaituri selkeyttää tilannetta venevalkama-alueella, eikä sillä ennalta arvioiden ole vaikutusta Hautasaaren luonnonsuojelualueeseen. Lupa lupahakemuksen mukaiselle toimenpiteelle voidaan myöntää normaalein lupahdoin.

ELY-keskus on todennut vastineessaan nyt käsiteltävänä olevaa hanketta koskien, että aiemman valituksen perusteet ovat liittyneet lähinnä

naapurikiinteistön rannan käytölle aiheutuvaan haittaan, johon valvontaviranomaisella ei ole ollut tarvetta lausua. Nyt käsiteltävänä olevassa valituksessa vedotaan myös laiturin tulevaan tarpeettomuuteen. Valituksessa on esitetty, että Päijät-Hämeen Vesijärvisäätiön hankkeessa Salajärven alivedenkorkeutta pyritään nostamaan lähivuosina 32–48 cm:llä. Hankkeen tavoitteena on ollut selvittää nostamisen hyödyt ja haitat vuoden 2021 aikana mahdollisen lupahakemuksen tausta-aineistoksi. Varsinainen toteutus ei sisälly mainittuun, nyt vireillä olevaan hankkeeseen eikä sille ole vielä suunniteltu aikataulua.

Lahden kaupungin kaavoitusviranomainen on vastineessaan todennut seuraavaa:

Valituksenalaisessa päätöksessä ja asian käsittelyssä on otettu huomioon kaavoitusviranomaisen aluehallintovirastolle asian käsittelyn yhteydessä antama lausunto.

Kiinteistö 532-408-25-92 kuuluu Ruuhijärvi-Salajärven ranta-asemakaava-alueeseen (R11). Kiinteistölle on ranta-asemakaavassa osoitettu venevalkama (LV), joka on tarkoitettu yhteiskäyttöalueeksi ranta-asemakaavan kortteleille 21, 23 ja 24. Päätöksen mukainen laituri on kaavan käyttötarkoituksen mukaista toimintaa. Asian käsittelyssä on tuotu esiin ranta-asemakaavan kortteleiden 21, 23 ja 24 mahdollisuus käyttää venevalkamaa tulevaisuudessa. Lisäksi kiinteistön Oso 532-408-25-92 omistaja on antanut valtakirjan yhteislaiturin rakentamiseen kiinteistöille Sadinranta 532-408-8-52, Kirjuskolo 532-408-8-62, Kirjusranta 532-408-8-63 ja Salakivi 532-408-8-54.

Laituria on siirretty 10 metriä kauemmaksi muutoksenhakijan omistaman kiinteistön rajasta ja laiturin muoto on muutettu siten, että sen käyttö aiheuttaa vähemmän haittaa naapurikiinteistölle. Maankäytön näkökulmasta aluehallintoviraston päätös nro 53/2021 määräyksineen on perusteltu, eikä sitä tulisi muuttaa tai hylätä. Venelaiturin rakentaminen venevalkamaan on perusteltu toimenpide ja laituri palvelee Kirjussaaren vapaa-ajankiinteistöä parantaen kiinteistöjen saavutettavuutta ja käytettävyyttä.

Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen on vastineessaan todennut, että Sala- ja Ruuhijärven vedenpinnan nostohanke on suunnitteluvaiheessa. Nostomahdollisuutta rajoittaa joidenkin kiinteistöjen rakennuksien sijainti lähellä ylivedenkorkeutta. Suunnittelu jatkuu, mutta hankkeen toteutuminen on epävarmaa ja joka tapauksessa toteutuisi vasta joidenkin vuosien kuluttua, koska nostoluvan käsittely mahdollisine valituksineen vie aikaa.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on todennut lausunnossaan, että aluehallintovirastolla ei ole lisättävää siihen, mitä valituksenalaisen päätöksen ratkaisussa ja sen perusteluissa on sanottu.

Lahden kaupungille on varattu tilaisuus vastineen antamiseen valituksesta. Vastinetta ei ole annettu.

Luvan hakijat sekä [REDACTED] *ovat vastineessaan todenneet seuraavaa:*

Muutetuissa suunnitelmissa laituri on siirretty selvästi kauemmas tilasta [REDACTED] tontille Oso 532-408-25-92 keskelle kapeaa, venevalkamaksi kaavoitettua poukamaa, missä siitä on mahdollisimman vähän haittaa naapurikiinteistöille. Laiturin muotoa on muutettu siten, että siihen pääsee ajamaan suoraan järven suunnasta, ja myös näin saadaan kulkeminen ja tavaroiden vienti hakijoiden saarella oleville kiinteistöille mahdollisimman tehokkaaksi. Venevalkama on lakisääteinen, virallinen kulkureitti hakijoiden saarella oleville kiinteistöille. Yhteislaituri mahdollistaa turvallisen, esteettömän kulun kiinteistöille siten, että siitä on mahdollisimman vähän haittaa naapurikiinteistöille. Laiturisuunnitelmia on oleellisesti muutettu.

Kuten hankkeen asiakirjoista ilmenee, hankkeessa ovat koko ajan olleet mukana hakijat, joilla on kiinteistö Kirjussaarella ja venepaikka kyseessä olevassa venevalkamassa. Vaasan hallinto-oikeus ei ole arvioinut aiemmassa päätöksessään 19/0209/2 [REDACTED] lisäksi muiden hakijoiden hyötynäkökohtaa sillä perusteella, että ensimmäisessä hakemuksessa ei ollut tehty vuokrasopimusta yhteislaiturista.

Kuten Lahden kaupungin 1.9.2021 ja Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen 25.8.2021 antamissa lausunnoissa on todettu, päätöstä Sala- ja Ruuhijärven vedenkorkeuksien nostamisesta ei ole tehty. Mahdollisen vedenkorkeuden nostamishankkeen hyöty- ja haittanäkökohdista on ainoastaan tehty taustaselvityksiä.

Muutoksenhakijalle on varattu tilaisuus vastaselityksen antamiseen annetusta lausunnosta ja vastineista. Vastaselitystä ei ole annettu.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus hylkää valituksen.

Perustelut

Sovellettuja oikeusohjeita

Vesilain 2 luvun 7 §:n mukaan vesitaloushanke on toteutettava sekä vesivaroja ja vesialueita muutoin käytettävä siten, ettei siitä aiheudu vältettävissä olevaa yleisen tai yksityisen edun loukkausta, jos hankkeen tai käytön tarkoitus voidaan saavuttaa ilman kustannusten kohtuutonta lisääntymistä kokonaiskustannuksiin ja aiheutettavaan vahingolliseen seuraukseen verrattuna.

Vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan lupa vesitaloushankkeelle myönnetään, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille

eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin.

Vesilain 3 luvun 5 §:n 1 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on otettava huomioon asemakaava. Lisäksi on otettava huomioon, mitä maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetään maakuntakaavan ja yleiskaavan oikeusvaikutuksista.

Saman pykälän 2 momentin mukaan lupa-asiaa ratkaistaessa on katsottava, ettei lupa merkittävästi vaikeuta kaavan laatimista.

Vesilain 3 luvun 7 §:n 1 momentin mukaan luvan myöntämisen edellytyksiä harkittaessa vesitaloushankkeesta saatavana yksityisenä hyötynä otetaan huomioon maa- tai vesialueen tai muun omaisuuden tuottavuuden tai käytettävyyden parantumisesta aiheutuva omaisuuden käyttöarvon lisääntyminen sekä hankkeen toteuttamisesta välittömästi saatava muu etu.

Saman pykälän 2 momentin mukaan hankkeesta aiheutuvana yksityisenä menetyksenä otetaan huomioon: 1) hakijalle myönnettävät käyttö- tai lunastusoikeudet; 2) kustannukset sellaisista vahingoista ja käyttöoikeuksista, joista hakija on hankkeen toteuttamiseksi erikseen sopinut asianosaisen kanssa, ja vastaavassa tarkoituksessa hakijalle vapaaehtoisesti luovutettujen alueiden hankkimiskustannukset; sekä 3) muut hankkeeseen osallistumattomalle taholle ja tässä laissa tarkoitettulle ojituksen passiiviosakkaalle aiheutuvat menetykset.

Asiassa esitetty selvitys

Asiassa on kyse puurakenteisen ponttonilaiturin rakentamisesta kiinteistön Oso 532-408-25-92 edustalle Ruuhijärven osakaskunnan hallinnoiman Ruuhijärven yhteisen vesialueen ja vesijätön 532-408-876-1 alueelle Salajärven rantaan Lahden kaupungissa. Laiturilla on tarkoitus korvata Salajärven poukamassa olevat kolme erikokoista laituria.

Hakemuksen täydennysten mukaan rannan loivuuden, mataluuden ja pohjan pehmeuden vuoksi laiturin on oltava niin pitkä, että siirtyminen veneeseen ja veneiden lastaaminen on turvallista keväästä syksyyn. Pohjan ruoppaus ei poukaman humuspitoisuuden vuoksi ole pitkäkestoinen ratkaisu eikä siten mahdollista lyhyemmän laiturin rakentamista.

Muutetun hakemuksen mukainen laituri on T-mallinen ja se koostuu rakennelman ulkopäässä poikittain olevasta putkiponttonilaiturista (8,0 metriä x 3,15 metriä), kahdesta kävelysillan kelluvasta osasta (7,5 metriä x 1,5 metriä / osa), kiinteästä kulkusillasta (5,0 metriä x 1,2 metriä) sekä maatuesta (2,35 metriä x 1,6 metriä). Vesialueelle sijoittuvan laiturin pituus on noin 22 metriä. Laiturin ulkopäähän kiinnitetään kolme pituudeltaan 6,0 metrin venepuomia, jolloin laiturirakennelman kokonaispituus vesialueella on noin 28 metriä.

Laiturin etäisyys poukaman

rannasta on lähimmillään noin 30 metriä. Hakemusta on muutettu siten, että laiturin paikka on siirretty

kiinteistön [REDACTED] rannasta kiinteistön Oso 532-408-25-92 rantaan.

Luvan hakijat käyttävät nykyisin kiinteistön [REDACTED] rantaa veneiden säilyttämiseen. Muutetun hakemuksen mukainen laituri on tarkoitettu luvan hakijoiden omistamien Kirjussaarella sijaitsevien vapaa-ajan käytössä olevien kiinteistöjen Sadinranta 532-408-8-52, Kirjuskolo 532-408-8-62, Kirjusranta 532-408-8-63 ja Salakivi 532-408-8-54 yhteiskäyttöön. Kiinteistön Oso omistaja on antanut kirjallisen suostumuksen yhteislaiturin rakentamiseen edellä mainituille neljälle kiinteistölle. Luvan hakijat ovat lisäksi tehneet esisopimuksen yhden venepaikan vuokraamisesta 25 vuodeksi kiinteistöä [REDACTED] varten. Hakijoiden omistamilla kiinteistöillä Sadinranta, Kirjuskolo, Kirjusranta ja Salakivi on osuus yhteisestä vesialueesta 532-408-876-1 sekä venevalkamarasite laiturin sijaintikiinteistöön Oso 532-408-25-92.

Laiturin suunniteltu sijaintikiinteistö Oso kuuluu Ruuhijärvi-Salajärven ranta-
asemakaava-alueeseen (R11). Ranta-asemakaavassa kiinteistölle Oso osoitettu
venevalkama (LV) on tarkoitettu kortteleiden 21, 23 ja 24 yhteiskäyttöön.
Kortteleiden rakennuspaikat ovat rakentamattomia ja kuuluvat kiinteistölle
Oso.

Oikeudellinen arviointi

Hallinto-oikeudessa on [REDACTED] valituksesta ratkaistavana kysymys siitä, onko hakemuksen mukaiselle laiturihankkeelle voitu myöntää lupa vesilain 3 luvun 4 §:n 1 momentin 2 kohdan nojalla, vai onko lupa kumottava ja hakemus hylättävä valituksessa esitettyjen seikkojen vuoksi. Mainitun lainkohdan mukaan lupa myönnetään vesitaloushankkeelle, jos hankkeesta yleisille tai yksityisille eduille saatava hyöty on huomattava verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituviin menetyksiin. Luvan myöntämisen edellytyksiä arvioidaan siten hyöty-haitta-vertailun eli intressivertailun perusteella.

Tässä tapauksessa hankkeesta saatava hyöty on yksityistä, Kirjussaareessa vapaa-ajan asuntoja omistavien luvan hakijoiden ja laituri paikasta vuokrasopimuksen tehneiden kiinteistönomistajien Kirjussaareen kulkemisen kannalta välttämättömän ja muun veneilyn sekä veneiden säilytysmahdollisuuksien parantumisesta saatavaa hyötyä. Laiturihankkeesta saatava hyöty on kulkuyhteyden parantumisen kannalta arvioitava huomattavaksi erityisesti, kun otetaan huomioon hyödynsaajien määrä ja se, että veneillä kulkeminen on hakemuksen mukaan nykyisellään vaikeaa rannan mataluuden johdosta.

Laiturin rakentamiseen liittyvistä töistä voi aiheutua lyhytaikaista, ohimenevää samentumista hankealueen läheisyydessä. Samentumisesta aiheutuvia haittoja vähennetään rajaamalla lupamääräyksessä 3 veden samentumista aiheuttavat työt virkistyskäyttäjän ulkopuolelle. Muutetun hakemuksen mukaiseen

laiturin käyttöön tarvitaan aikaisempiin suunnitelmiin verrattuna vähemmän tilaa [REDACTED] johtuen venepaikkojen muutetusta kiinnityssuunnasta. Laituriin saapuessa tai siitä lähtiessä veneiden ei ole tarpeen koukata [REDACTED] kiinteistön edustalle, koska veneet pääsevät suoraan ulapalta laituriin. Kun otetaan huomioon, että laiturin sijaintia, laiturin muotoa ja veneiden sijoittelua laiturissa on muutettu verrattuna alkuperäiseen hakemukseen, hallinto-oikeus katsoo, että muutoksenhakijan kiinteistölle aiheutuvat haitat ovat vähentyneet verrattuna alkuperäiseen hakemukseen nähden. Haitat muutetun hakemuksen mukaisella toteutuksella ovat myös vähäisempiä kuin, jos veneiden säilytyspaikkana käytettäisiin nykyiseen tapaan [REDACTED] -nimisen kiinteistön ranta-aluetta. Hallinto-oikeus katsoo, että valituksenalaisen päätöksen mukaisen laiturin rakentamisen ja käytön aiheuttama haitta muutoksenhakijan kiinteistölle ei siten ole merkittävä. Laituri täyttää mitoitukseltaan ja sijainniltaan vesilain 2 luvun 7 §:n mukaisen haittojen minimoinnin periaatteen vaatimukset.

Siltä osin kuin muutoksenhakija on esittänyt, että suunniteltu Sala- ja Ruuhijärven vedenkorkeuden nostohanke tulee ottaa huomioon asiaa ratkaistaessa, hallinto-oikeus toteaa, että asiassa arvioidaan päätöksen lainmukaisuutta päätöksentekohetkellä, eikä kyseinen suunnitteluvaiheessa oleva hanke vaikuta asiaan ratkaisuun.

Edellä mainituin perustein hankkeesta saatavaa hyötyä voidaan pitää huomattavana verrattuna siitä yleisille tai yksityisille eduille koituihin menetyksiin. Aluehallintoviraston päätöksen kumoamiselle ei ole perusteita valituksessa esitetyn johdosta.

Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

Julkinen kuulutus

Päätös on annettu julkisella kuulutuksella.

Päätöksen tiedoksiantaminen

Jarmo Untolan on viipymättä tämän päätöksen tiedoksi saatuaan ilmoitettava päätöksen tiedoksisaannista asiakumppaneilleen. (oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 94 § ja hallintolaki 56 § 2 momentti)

Päätöksestä ilmoittaminen

Lahden kaupunginhallituksen on viipymättä julkaistava tieto tätä päätöstä koskevasta kuulutuksesta yleisessä tietoverkossa kuntalain 108 §:n mukaisesti.

Tiedon kuulutuksen julkaisemisesta tulee olla nähtävillä vähintään sen ajan, jonka kuluessa päätökseen voi hakea muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. Valituskirjelmä on toimitettava korkeimpaan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista eli viimeistään **3.8.2022**.

Valitusosoitus on liitteenä HallJK (01.20).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Riitta Riihimäki ja Noora Britschgi sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Jaakko Tuhkanen.

Esittelijä Heidi Laakso

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu

Päätös ja maksu [REDACTED] oikeudenkäyntimaksu 260 euroa
*(Oikaisuvaatimusohje ilmenee hallinto-oikeuden päätöksen
oikeudenkäyntimaksua koskevasta liitteestä.)*

Asiamies ja prosessiosoite: [REDACTED]

Jäljennös maksutta Jarmo Untola asiakumppaneineen

[REDACTED]
Lahden kaupungin ympäristönsuojeluviranomainen

Lahden kaupungin kaavoitusviranomainen

Lahden kaupunginhallitus

Hämeen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus /
Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue

Etelä-Suomen aluehallintovirasto,
Ympäristölupavastuualue

Suomen ympäristökeskus

Tuomioistuimen yhteystiedot

Vaasan hallinto-oikeus
Korsholmanpuistikko 43, 4 krs (PL 204), 65101 Vaasa
Sähköposti: vaasa.hao@oikeus.fi
Puh.: 029 56 42780

Hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Henkilötietojen käsittelyyn ja tietosuojaan liittyvät tiedot ovat saatavilla
<https://oikeus.fi/hallintooikeudet/vaasanhallinto-oikeus/fi/>

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Hallinto-oikeuden päätös on annettu julkisella kuulutuksella. Päätös on julkaistu hallinto-oikeuden verkkosivuilla päivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Päätöksen katsotaan tulleen asianomaisen tietoon seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta. Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaannista, sitä päivää lukuun ottamatta.

Valituksen sisältö

- Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava
- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
 - päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
 - peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
 - miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
 - vaatimusten perustelut
 - mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Paasivuorenkatu 3, 00530 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>